

Szerepeink. Anyaság a XXI. században*Csima Melinda¹, Németh Barbara²*

¹ Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar Neveléstudományi Intézet
Pedagógia-Pszichológia Tanszék

² Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,
Egészségügyi Gondozás és Prevenció Alapszak Védőnő Szakirány

Összefoglalás:

Bevezetés és célkitűzés: A női emancipációs mozgalmak, és az egyenjogúságért folytatott küzdelmek következményeként jelentősen megváltozott a nemi szerepek megítélése, ezzel együtt a családokon belül nagymértékben csökkent a tipikus női és férfi szerepek között húzódó éles határ. A vizsgálat célja annak feltárása, hogy a kutatásba bevont nők körében milyen jellemzőkkel írható le a női szerepekről való gondolkodás, továbbá annak megismerése, hogy értékrendjükben hogyan priorizálódik az anyaszerep.

Anyag és módszer: A kutatás leíró, keresztmetszeti, kvantitatív típusú volt, mely során online kérdőív szolgálta az adatgyűjtést. Az adatrögzítést és tisztítást követően 239 db kérdőív volt értékelhető. A minta jellemzése leíró, a változók közötti összefüggések vizsgálata matematikai statisztikai próbákkal történt.

Eredmények: Az adatok elemzése alapján megállapítható, hogy bár a diplomával rendelkező nők körében fontosabb a karrierépítés, azonban jelentős különbség nem igazolható a különböző iskolai végzettséggel rendelkező nők között ($p=0,196$). Az anyaszerep prioritása mellett a korábbi évszázadokban jelen lévő tradicionális beállítódás jellemzően inkább a falvakban, községekben él erőteljesebben, a városban élő anyák értékrendjében pedig egyre nagyobb teret kap karrierépítés ($p=0,007$).

Megbeszélés: Az egyes szerepek a nők különböző életszakaszaiban más és más hangsúllyal jelennek meg. Lényeges, hogy a nő, különös tekintettel a gyermeket nevelő anya megtalálja az egyensúlyt a különböző szerepei között, mely kihat a gyermekével való kapcsolatára. Hiszen, ha az anya megéli azt, hogy kompetens, bízik abban, hogy jó anyja tud lenni gyermekének, nyugodt, és kiegyensúlyozott, akkor a gyermekeinek a fejlődését pozitív irányba tudja elmozdítani.

Kulcsszavak: női szerepek, anyaság, család

Our Roles – Motherhood in the 21st Century**Summary**

Introduction and aims: Views on gender roles have changed significantly as a result of women's emancipation movements and struggles for equality; and along with this the clear boundaries between female and male roles within families have greatly receded. The purpose of the study is to find out what features characterise the evaluation of female roles among women participating in our research and also to find out how being a mother is prioritised in their value system.

Material and method: The research was descriptive, cross-sectional and quantitative and an online questionnaire was used for data collection. After data collection and cleaning there were 239 evaluable questionnaires. The evaluation of the sample was descriptive and the examination of the relationship between the variables was made with mathematical statistical tests.

Results: Based on the analysis of the data we can conclude that although career development is more important for women with a degree, however, there is no significant difference between women with different qualifications ($p=0,196$). Alongside motherhood priority traditional views characteristic of previous centuries rather tend to prevail to a stronger extent in smaller communities in rural areas while mothers living in larger towns and cities are more likely to put a growing emphasis on career building ($p=0.007$).

Conclusions: Different roles appear in women's lives in different life stages with different emphasis. It is important for women, especially for mothers to find a balance between their different roles, as this has an effect on their relationship to their children. If women can consider themselves competent and rest assured to become well-balanced and good mothers, they will be better able to promote their children's development.

Keywords: women's roles, motherhood, family

Irodalom

1. Pongrácz T, S. Molnár E. Nemi szerepek és a közvélemény változásának kölcsönhatása. Nagy I, Pongrácz T. eds. Szerepváltozások: Jelentés a nők és férfiak helyzetéről. TÁRKI, Budapest, **2011**; pp 192-206.
2. Albert F, Dávid B, Havasi É, Kóczé A. „Az asszony átveszi lassan a kalapot”. Nagy I, Pongrácz T. eds. Szerepváltozások: Jelentés a nők és férfiak helyzetéről. TÁRKI, Budapest, **2011**; pp 229-242.
3. Blaskó Zs. Nők és férfiak – keresőmunka, házimunka. KSH NKI Kutatási jelentések 82. KSH NKI, Budapest, **2006**;
<http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/kutatasijelentések/article/download/386/142> [Letöltés ideje: Kaposvár, 2016. 09. 13.]
4. Blaskó Zs. „3 éves kor alatt mindenképpen megsínyli?”. Nagy I, Pongrácz T. eds. Szerepváltozások: Jelentések a nők és a férfiak helyzetéről **2011**; TÁRKI, Budapest, pp 156-170.
5. Blaskó Zs. Három évig a gyermek mellett – de nem minden áron. A közvélemény a kisgyermekes anyák munkába állásáról. Demográfia, **2011**; 54 (1): 23 – 44
<http://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/466/565> [Letöltés ideje: Kaposvár, 2015.10.06.]
6. S. Molnár E, Dobossy I. „Tradíciókövető” és „modernizálódó” szemléletmód a rendszerváltás után jelentkező családi problémák érzékelésében. Spéder Zs, Tóth PP eds. Emberi viszonyok. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság – Századvég Kiadó, Budapest, **2000**; pp 80-100.
7. Jane MM, Lise S. To be or not be a mother?: Women negotiating cultural representations of mothering. Journal of Sociology, **2007**; 45 (5): 5-21
<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1440783307073931> [Letöltés ideje: Nagyvázsony, 2015. 11. 07.]
8. Ádám Sz, Györffy Zs, László K. A munkahelyi elégedetlenség magas prevalenciája orvosnők körében: a munkahelyi és családi szerepek közötti konfliktus, mint lehetséges rizikótényező. Orvosi Hetilap, **2009**; 150 (31): 1451-1456
<http://www.akademiai.com/doi/pdf/10.1556/OH.2009.28582> [Letöltés ideje: Kaposvár, 2015.10.06.]
9. Rannveig Kaldager Hart. (2015) Earnings and first birth probability among Norwegian men and women 1995-2010. Demographic Research 33: 1067-1104

- <http://www.demographic-research.org/volumes/vol33/38/33-38.pdf> [Letöltés ideje: Nagyvázsöny, 2015.11. 21.]
10. Ádám Sz. Magas a munkahelyi és a családi szerepek közötti konfliktus prevalenciája az orvosnők körében: a társas támogatás hiánya mint lehetséges rizikótényező. Orvosi Hetilap, **2009**; 150 (50): 2274-2281
<http://www.akademiai.com/doi/pdf/10.1556/OH.2009.28583> [Letöltés ideje: Kaposvár, 2015.10.06.]
11. Harjáné BÉ, Töreky D, Gelencsér E, Petőné CsM. Késői gyermekvállalás. Egészség Akadémia, **2014**; 5. évfolyam 3. szám
12. Bencsik A, Renáta M. Esélyegyenlőség – érték vagy illúzió? – diszkrimináció a munkahelyen. Vezetéstudomány, **2014**; 45 (6): 62-69
<http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=a9bc33e0-e753-4869-9f74-31d47b32d952%40sessionmgr101&vid=2&hid=117> [Letöltés ideje: Kaposvár, 2015.11.04.]
13. 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV#lbj38id79eb [Letöltés ideje: Kaposvár, 2017.04.03.]
14. Pongrácz T. Egyre fontosabb a nők számára a munkavállalás KorFa. On-Line, **2011**; 1. szám
15. Bársonyné KK, Bajusz J, Eszik O, Gácsi E, Karácsony I, Kispéter L. Start..., Új védőnői módszerek a koragyermekkorai fejlődési eltérések felismerésében és gondozásában. Hallgatói Kézikönyv, ÁEEK, Budapest, **2015**; p 20.